

Szerkesztőség:

Arad, Acsev.-palota

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

(József löherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

★ Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. ★

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre — — 1080 Lei

Fél évre — — — 540 Lei

Negyed évre — — 270 Lei

Havonta — — — 90 Lei

Hirdetések díjazás szerint.

EGYES SZÁM ÁRA — 5 Lei

VASÁRNAP — — — 6 Lei

Bucurestiben 50 banival több.

A pénzügyminiszter expozét tartott a kamarában a külföldi kölcsöntárgyalásokról

„A kölcsön új korszakot nyit Románia gazdasági életében.” — A szenátus ülése. — Gyárfás Elemér felszólalásai.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A kamara ma délutáni ülésén Popovici Mihály pénzügyminiszter hosszabb expozét mondott a külföldi kölcsöntárgyalásokról. Megállapította, hogy a külföldön számos helyen túljegyezték a kölcsönt, amely nem volt egyéb, mint a világ népszavazása Románia fölött. Ennek a népszavazásnak volt kedvező eredménye a külföldi kölcsön. A költségvetés csak a folyó szükségleteket fedezi, míg a kölcsön összegéből megvalósítják majd azokat a célokat is, amelyeket eddig ideálisták tűztek ki maguk elé. Köszönetet mond mindazoknak, akik közreműködtek a kölcsön sikere érdekében.

A kölcsön új korszakot nyit Románia gazdasági életében:

a termelés korszakát. Az állam belföldi adósságait is kifizetik a kölcsönből, amely leszálítja a kamatlábat és így az élet is könnyebbé válik. Takarékosagra és türelemre int, mert időt kell hagyni, amíg a helyzet normalizálódik.

A pénzügyminiszter beszámolóját a kamara tagjai élénk ovációval vették tudomásul.

Ezután Rađucanu munkaügyi miniszter be-terjeszti a szövetkezeti törvényjavaslatot, majd Vaida belügyminiszter válaszol P. Ioanitescunak a bucuresti-i városi tanács vizsgáló bizottságának a vizsgáló bizottság vizsgálójára. Kijelenti, hogy a vizsgálatot az ügyészség fogja befejezni, mert az ügy annak a hatáskörébe tartozik. Duca a liberális párt nevében nem kifogásolja a bírói vizsgálatot, de kéri, hogy hallgassák meg Costinescu volt főpolgármestert is.

A szenátus ülésén Gyárfás Elemér a napirend előtt a részvénytársaságokra kirótt illetékek ellen szólal fel. Ezután a szenátus megkezdi a kommercializációs törvényjavaslat vitáját, amelyhez szintén Gyárfás Elemér szólal fel. Elismeri, hogy az eddigi bürokratikus rendszerrel szemben fejlődést jelent ez a javaslat. Támadja a földgáz részvénytársaságot, amely megdrágítja az életet.

Madgearu kijelenti, hogy rendeletet adott a földgáz árának 20 százalékkal való leszállítására.

Gyárfás Elemér ezután részletesen taglalja a javaslatot, amelyhez néhány módosítást ajánl.

Nagy kavarodás a francia—belga titkos egyezmény körül.

Hymans belga külügyminiszter otromba hazugságnak bélyegzi a leleplezéseket, de azt beismeri, hogy megállapodás jött létre a francia és belga vezérkar között. — A német nemzeti párt interpellációja. — Az angol sajtó tartózkodó.

Brüsszelből jelentik: Hymans külügyminiszter a belga kamara keddi ülésén bejelentette, hogy a brüsszeli holland követ kérelemmel fordult hozzá, megfelelnek-e a valóságnak a titkos francia—belga szerződésről szóló holland lapjelentések? A miniszter válaszában kijelentette, hogy a holland kormánynak ép úgy, mint valamennyi más külföldi kormányknak ismernie kell a Genfben közzétett francia—belga szerződés tartalmát. A külügyminiszter továbbá elmondotta, hogy

holland lapokban közzétett állítólagos leleplezések otromba hazugságon alapulnak. Beismerte azonban, hogy az 1920-ban létrejött francia—belga szövetségi szerződés végrehajtásaképpen megállapodás történt a francia és belga vezérkar között.

Hangsúlyozta viszont, hogy ez a megállapodás nem terjed túl a szerződés politikai keretén.

A Temps vezércikkben foglalkozik a kérdéssel és megállapítja, hogy a hollandi újság valótlanságot írt. Nyilvánvaló célja a holland lapnak, hogy

külföld előtt kompromittálja Franciaország békés szándékát. Berlini jelentések szerint a német nemzeti párt ma interpellációt jegyzett be, amelyben felszólítja a birodalmi kormányt, hogy tegye meg a szükséges diplomáciai lépéseket és kérjen felvilágosítást a francia, angol és belga kormányoktól, hogy mennyiben felelnek meg a valóságnak a holland lap leleplezései.

Párisból jelentik: A Petit Parisien értesülése szerint, az állítólagos szerződés szövegét az utrechti aktivista diákok szerezték meg. A holland követ írásbeli jegyzékben kéri a francia kormányt, hogy támogassa a holland kormányt az ügy felderítésének kinyomozásában. A lap szerint a francia külügyminiszter csodálkozását fejezte ki, hogy a holland kormány nyugtalanodik ezért az állítólagos leleplezésért, ami magán viseli a hamisság bünjelét.

Londonból jelentik: Az angol sajtó a legtartózkodóbb a francia—belga szerződés ügyében. A külügyminiszterium semmiféle felvilágosítást nem ad ki erre a kérdésre vonatkozólag.

Mária királyné Aradra jön.

Junius első felében leplezik le Aradon a Cosbuc-szobrot.

(Arad, február 27.) Az interimár bizottság mai ülésén az aradi Cosbuc-szobor felállításának ügyével foglalkoztak. A szobor-leleplezési ünnepségekkel kapcsolatosan magas vendége lesz Aradnak, amennyiben Mária özvegy királyné előreláthatólag erre az alkalomra Aradra jön.

A mai ülésen Nichi Lázár dr., a Kulturpalota igazgatója, előterjesztette a kulturpalotai felügyelőbizottság javaslatát, melyben az az igazgatót, valamint Langa Inocentiu könyvtárost bízta meg azzal, hogy az ünnepségek programját előkészítse. A programot véglegesen az interimár bizottság állapítja meg. Nichi dr. beszámolt arról, hogy úgy a szobor, mint annak alapzata készen áll. A lefolytatott megbeszélések alapján az ünnepségek előkészítői arra a véleményre jutottak, hogy legjobb junius első felében megrendezni a szoborleleplezést. A kulturpalotai felügyelőbizottság egyben felkéri Lutai Cornel dr. interimár bizottsági elnököt, járjon el a kormánytól, hogy az interveniáljon Mária özvegy királynénál, tisztelje meg látogatásával Aradvárost az ünnepségek alkalmával. Az interimár bizottság elfogadta Nichi Lázár dr. előterjesztését.

Autobuszkoncessziókat ad ki a város.

Amíg az összes vonalakat házikézelésbe nem vehetik, engedélyezni fogják a magánjáratokat.

(Arad, február 27.) Az autobuszforgalom kibővítésének kérdése foglalkoztatja most ismét az aradi városi gépezeteket. A városnak még mindig nincsen elegendő autobusa ahhoz, hogy a forgalmat kielégítő módon bonyolítsa le és valószínűleg ez inspirált több aradi vállalkozót arra, hogy kérvényt nyújtson be a város vezetőségéhez, autobuszkoncesszióért. Mielőtt az ügyben állást foglalt volna, Lutai Cornel dr. interimár-bizottsági elnök ma délután magához kérte Tripa János gépezeti aligazgatót és véleményét kérte ki.

Tripa kifejtette az elnöknek, hogy egyes utvonalakon a magánvállalkozók autobuszai amennyi kárt okoznak a gépezeteknek, miután keresztezik a városi autobuszjárat vonalát és természetesen elveszik az utasok egy részét. Lutai dr. erre felszólította az aligazgatót, dolgozzon ki erre vonatkozólag részletes tervezetet és terjessze elő az interimár-bizottság legközelebbi ülésén. Az elnök kifejtette, hogy mindaddig, amíg a városnak nem áll módjában minden vonalat saját kezelésbe venni, a közönség érdekeit és kényelmét szolgálják, ha ideiglenes engedélyeket adnak ki magánjáratokra. Természetesen az engedélyek kiadása nem sértheti a gépezetnek érdekeit. Az autobuszkoncessziók ügye az interimár-bizottság péntek déli ülésén kerül tárgyalásra.

Itt írjuk meg, hogy a gépezetnek megtették az előkészületeket a villamosmegállónál felállítandó váróterem építésére vonatkozólag. A váróterem — az eddigi terv szerinti — körülbelül három méter hosszú lesz és hozzávetőlegesen 100—120.000 lejbe fog kerülni.

„Kapitalista politika — tőke nélkül.”

Lugoseanu államtitkár, a román kölcsön egyik megteremtője nyilatkozik az „Aradi Közlöny” munkatársának.

Páris. Érdekesnek találtuk felkeresni Lugoseanu államtitkárt, akinek — bár végtelesen szerénységben minden érdemhajhászt kerül — legnagyobb része van abban, hogy immár Románia is stabil pénz birtokosa. Mint az ország pénzügyi helyzetének egyik legjobb ismerője, aki hónapokon keresztül a tárgyalásokat vezette, mindenesetre tiszta képet alkothatott magának az ügyekről. Szerettük volna véleményét tudni és ő volt oly szíves az alábbi figyelemreméltó nyilatkozatokat adni. Sőt igen örül, — úgy mond — hogy az Aradi Közlöny révén Erdély közönségét is tájékoztathatja véleményéről.

— Nem akarom feldicsérni pártunk munkáját, — kezdi — de hogy a jelenlegi kormány három hónap alatt megvalósította a kölcsönt, ez határozottan nagy teljesítmény volt.

— Hiszi-e, hogy ez a gazdasági élet fellendüléséhez fog vezetni?

— Feltétlenül. Nem vagyok túlságosan optimista, de merem állítani, hogy ennek a kölcsönnek kiszámíthatatlan kedvező következményei lesznek. Romániának eddig nemzeti pénze volt — de a külföld nem mert tőkét befektetni. A régi kormány kapitalista politikát folytatott — tőke nélkül.

— Most az idegen tőke teljes biztonságban bejöhethet. A román tőkével egyenlő feltételeket szabunk neki az 1924-es gazdasági törvény revíziójával. Másrészt a Banca Nationala nagy érc és jelentékeny deviza készlet birtokában lesz. Ezzel meg lesz adva a lehetőség, hogy szükség és adósság szerint a bankjegy kontingenst növelje s ezzel a kereskedelem, ipar és mezőgazdasági élet fellendülését előmozdítsa.

Megkérdelem Lugoseanu államtitkárt, miért emelték oly rettenetesen az adókat?

— Egy ország költségvetését nem lehet reményekkel ellensúlyozni. Ez egy radikális módszer, amit alkalmazni kellett, hogy a beteg testet megmentjük. Vegyük úgy, mint egy sebészi beavatkozást. Pillanatnyilag fáj dalmas, de utána jön a lábadozási időszak s reméljük, hamarosan a teljes gyógyulás.

— Vajna olyan szíves, arra felelni, mi-

ért folytatták Önök a Bratianu-Kormány által megkezdett tárgyalásokat és miért nem vették igénybe a Népszövetség közvetítését?

— Kicsit kényes erre válaszolni. Egyrészt a másik kormány által megkezdett tárgyalások olyan előrehaladottak voltak, hogy újabb belekezdni óriási idővesztést jelentett volna és nekünk érdekünk volt, mihamarább megalapozni az ország pénzügyi helyzetét. Másrészt pedig a csoport, amellyel tárgyalunk, megbízható, komoly és a világ legfontosabb bankházaiból áll. Negyvenhat bank

Kiírják a pályázatot az ipartestületi titkárságra

Négy jelöltje van az elhunyt Jac Endre örökének. — Popa Constantin városi kulturtanácsnok a pályázók között.

(Arad, február 27.) Mint ismeretes, néhány hónappal ezelőtt meghalt Jac Endre ipartestületi titkár és így megüresedett az Ipartestületen ez a fontos pozíció. Betöltésére egyelőre nem került sor. Ennek fő oka az volt, hogy kiszöbön állott a munkakamarák létesítése, ami az ipartestületek megszűnését vonta volna maga után és ebben az esetben csak hiábavaló izgalmakat idézett volna elő az ipartestület titkárválasztás.

Beavatott forrásból nyert információk szerint most megváltozott az illetékesek álláspontja és hamarosan sor kerül arra, hogy pályázatot írjanak ki az ipartestületi titkári állásra. Értesülésünk szerint már eddig is négyen vannak, akik bejelentették ama szándé-

Egy évi börtönre ítélte a törvényszék a radnai templomrablót.

(Arad, február 27.) A múlt év tavaszán történt, hogy ismeretlen tettesek felfeszítették a radnai ferencrendiek templomának perselyeit és onnan több mint 6000 lejt raboltak el. A csendőrség széleskörű nyomozást indított, amelynek eredményeként elfogták Mihalcsik Mihály 19 éves radnai napszámost, aki bevallotta, hogy ő fosztotta ki a templom perselyeit.

dolgozott a csoportban. Nekünk nem csupán pénzügyi művelet volt a célunk, de mi teljes biztonságot is akarunk.

— Végül még ennyit és kérem ezt irig meg hangsúlyozottan, hogy nemcsak a bankok, de a világpiac is kedvezően fogadta pénzügyi műveleteinket.

Mialatt Lugoseanu államtitkár nagy szívéllyességgel bucsuzik és aradi ismerőseit köszönteti általában — egy sürgönyt kézbesítenek neki. Felbontja;

— Az Egyesült-Államok gratulálnak a kölcsön megkötéséhez — szól mosolyogva.

Arra gondolok, hogy itt is, mint a házasságkötésnél, az első tíz év eltelte után kellene gratulálni...

Mann Ilonka.

kukat, hogy megpályázzák ezt az állást.

A négy pályázó: Popa Constantin városi kulturtanácsnok, Muntean Victor pénzügyigazgatósági főosztályvezető, Orodean Traian, a tanonciskola igazgatója és Goicea János városi tisztviselő.

Az aradi iparosság körében már most beható megbeszéléseket folytatnak az ipartestületi titkári állás ügyében és megállapítható, hogy igen nagy pártja van Popa Constantin kulturtanácsnoknak, akinek ama szándékáról, hogy otthagyja a város szolgálatát, eddig csak legszűkebb környezete tudott. A pályázatot — az eddigiek szerint — ez év tavaszán írják ki.

A törvényszék ma ítélkezett Mihalcsik Mihály felett, aki vallomásában elmondta, hogy este, mielőtt a templomot bezárták volna, belopódzott és a padok között elrejtőzött. Amikor az ajtót bezárták, előbújt reitkehelyéről, feltörte a perselyeket és azután nyugodtan elfogyasztotta a magával hozott élelmiszert, majd az egyik padra lefeküdt és reggelig nyugodtan aludt. Amikor a templomot kinyitották, egy alkalmas pillanatot felhasználva, kisorsrant az ajtón.

A rabolt pénzből feltünően költekezni kezdett és ezzel vonta magára a csendőrség figyelmét. A bíróság a radnai templomrablót egy évi börtönre ítélte.

Csókolózzunk! — tudományos alapon.

Világszerte ismerik a kopenhágai egyetem nagyírú filológusát, Kristoffer Nyropot, a kinek a francia filológiát tárgyaló nagy négykötetes munkája hivatalos tankönyve a legtöbb európai egyetemnek. A kitűnő tudós, ugylátszik, van ideje egyéb studiumokra is, mert egy nemrégiben megjelent testes munkáját kizárólag a csók és csókolódzás elméletének szentelte. Hogy a gyakorlatban hogyan oldja meg Nyrop tanár ur a csókproblémát, az természetesen más kérdés: könyve, melynek címe „A csók történelme”, mindenesetre sokakat fog érdekelni, akik különben nem hallgatói a kitűnő tudósnek.

Különösebb pikantériát természetesen nem szabad várni Nyrop professzor ur könyvétől, amely elsősorban a csók történelmi fejlődésével és különböző definícióival foglalkozik. Itt azonban kritikus szemmel csoportosítja különböző meghatározásait.

— Teljességgel hibás — mondja bevezetésében — a csókot „mély belélegzéssel járó kettős ajakhangnak” nevezni. Hasonlóképpen helytelen egy dán lexikonnak az a megállapítása, amely szerint a csók „az ajkak rászorítása egy közelebről meg nem határozott testre”. Bármennyire is nagy költőnek tartom Paul Verlainet, az ő definíciója is hibás: „a csók a fogak zongoráján játszott tüzes kísé-

te daloknak, amelyeket a szerelem két forró szivben énekel”.

— Sokkal helyesebb — folytatja fejtegetést Nyrop — a Nordisk Familiebok definíciója, mely szerint a csók „az ajkak szivó izommozgása, amely bizonyos érzelmeknek ad kifejezést, oly módon, hogy közletről érintkezik másvalakivel, vagy egy tárggyal”.

Nyrop hosszasan fejtegeti, hogy a csókot Európában negyven-ötven esztendővel ezelőtt még nem ismerték mindenütt. Így például egy angol utazó jegyzeteire hivatkozva, megállapítja, hogy 1850-ben Finnországban még mindig „maláj módra” csókolóztak, azaz derékszögben egymáshoz dörzsölték orrukat. A mondogok és több más keleti nép „szagolják” egymást, amennyiben mély lélekzetvétellel egyidejűleg összedörgölik arcukat. Európába a csók a távol Keletről jött, ahol hosszú évezredek óta ismerték. A kereszténység ideje alatt elsősorban Pál apostolnak köszönheti elterjedését a csók.

Nyrop szerint megszámlálhatatlan alfaja van a csóknak s ma már valóságos osculologia, csóktudomány alakult ki, amelyet főiskoláinkon nem tanítanak... Nyrop professzor a következő csóknemeket állapítja meg: menyasszonyi csók, testvéri csók, bucsucsók, hála-csók, anyai csók, vazallusi csók, békecsók, reggeli csók, cukorcsók, áhitatesók, áldáscsók és viszontcsók. Ezekből a csókfajtákból külön-

böző magasabb csókosztályok alakíthatók. A kitűnő tudós a szerelmi csókról a következő új definíciót adja:

— A szerelmi csók örömteljes hirdása az örökké ifjú szerelemnek, forró imája a vágy-nak. E csókhoz képest a leghíresebb művész munkája kis semmiség!... A férfi rabszolgája az ilyen csóknak, amellyel az asszony a legvadabb szerelmet is megszelidíti.

Nyrop professzor a továbbiakban foglalkozik a csók kvantatív, kvalitatív és topografikus jellegével. Kvantatív vonatkozásban megállapítja, hogy egyetlen csókkal sohasem lehet egy asszonyt meghódítani, s különböző történelmi példákat citál, amelyek a csókok számát jelölik meg. Minőségi szempontból úgy találja az őszülő professzor, hogy az igazi szerelmi csók legfőbb ismertető jele valami „maró édesség”, amely egyre forróbb és hevesebb lesz. Végül a csók topografiájáról megjegyzi Nyrop, hogy az nem szorítkozik kizárólag az ajakra, sőt az arcra sem...

A csók már régóta foglalkoztatja a tudományt. A XVII. század végén egy német tudós a „lopott csókokat” különböző adosztályokba csoportosította és messzemenő következtetéseket vont le belőlük. Jóllehet újabban sokan támadják a csókot, így Angliában csókellenes liga alakult, a dán tudós véleménye szerint a csókot mindaddig nem lehet megszüntetni, amíg... férfiak és nők vannak a világon.

Mégsem olyan veszedelmes az a Panaitescu

Az új rendelet alaposan megnyirbálta a szerzők „protektorának” eddigi jogkörét. — A 30 év óta halott szerzők művei után nem lehet jogdíjat szedni. — Panaitescu urnak nincs köze az előadások engedélyezéséhez. — Moga dr. rendőrprefektus nyilatkozata.

Románia és Magyarország között nem jött még létre a nemzetközi megállapodás a jogdíjakra vonatkozóan.

Márkus Aladár, a Magyarországi Zeneszerzők Egyesülete vezető tagjának nyilatkozata.

(Arad, február 27.) Az Aradi Közlöny mai számában részletesen foglalkoztunk egy belügyminiszteri leirattal, amely felületesen szemlélve, azt a hitet kelti, hogy az „törvényesíti” Panaitescu unak, a Romániai Szerzők Egyesülete megbízottjának eddig viselt dolgait és módot nyújt neki arra, hogy tovább molesztálja a hangversenyek és művészi előadások rendezőit. Az érdekelték megnyugtatóra kell közölnünk, hogy a mai napon sikerült hivatalos forrásokból megállapítanunk, hogy

Panaitescu rendelkezésére álló hatalom még sem rejt magában annyi veszedelmet, hogy súlyosabb károkat okozhasson a hangversenyrendezőknek.

Sőt a szerzői jog védelmére vonatkozó rendelkezés annyira megnyirbálja a megbízott ur eddigi „hatáskörét” is, hogy legtöbb esetben Panaitescunak a hangversenyeken való „felépése” jelentéktelenné válik és legfeljebb csak kellemetlenkedésekkel jár, de semmi esetre sem anyagi hátrányokkal. A ma szerzett információinkból megállapíthatjuk, hogy Panaitescu

törvénytelenül járt el akkor, mikor olyan szerzők művei után követelt jogdíjat, akik már harminc esztendővel ezelőtt elhunytak. A törvény kimondja, hogy a szerző halála után harminc esztendővel, az általa szerzett mű közkinccsé válik.

Ezzel szemben a múltban a romániai szerzők megbízottja, Wagner, Beethoven és Chopin szerzeményei után is követelt illetéket. A Romániai Szerzők Egyesülete minden megbízottjának, így Panaitescunak is rendelkezésére bocsátott egy listát, amelyen fel vannak sorolva azok a szerzők, akiknek művei után jogdíjat szedhet. Ezt a listát eddig Panaitescu egyetlen estélyen sem vette figyelembe, hanem jogdíjakat követelt minden előadott zeneműért.

Ezentul minden hangversenyen köteles felmutatni a rendezőségnek a nála levő listát s csak akkor követelhet illetéket, ha az estélyen szereplő szerzők fel vannak véve a listába.

Az aradi megbízott eddig szigorúan követelte, hogy a hangversenyeket csak abban az esetben engedélyezze a rendőség, ha az engedélyhez ő is hozzájárul. Így akarta kényszeríteni a rendezőket a szerzői díj megfizetésére. Ezzel szemben

Dr. Moga Romulus rendőrprefektus kijelentette az Aradi Közlöny munkatársának, hogy Panaitescunak nincsen joga engedélyt adni, vagy hozzájárulni az engedélyekhez, amelyeknek kiadása a rendőrprefekturához tartozik.

Az ő véleménye nem is befolyásolhatja a rendőrséget az irányban, hogy valaki megkapja-e az engedélyt az előadás megtartására vagy sem. Panaitescu jogai a következő keretek közé szűkülnek össze:

Joga van elmenni a hangversenyekre, illetve előadásokra. Követelheti a szerzői díjat, abban az esetben, ha a nála levő listán szerepel a szerző neve. Ha a szerzői díjat nem fizetik, úgy joga van jegyzőkönyvet felvenni, de a jegyzőkönyv csak abban az esetben bír jogérvénnyel, ha az előadásra jelen levő rendőrtiszt aláírásával azt hitelesítette. A rendőrtisztnek pedig, mielőtt a jegyzőkönyvet hitelesíti, kötelessége meggyőződni arról, hogy a jegyzőkönyvben foglaltak megjelölnek a valóságnak és hogy a megadózott mű szerzőjének neve valóban szerepel a Panaitescunál levő listában. Ha megállapították, hogy a megbízott jogosan követeli a szerzői díjat, amit a

rendezőség nem hajlandó fizetni, a pénztárból letilthatja a követelt összeget, amit polgári per útján megítélhetnek a Romániai Szerzők Egyesületének.

Panaitescunak nincs joga a magyarországi zeneszerzők jogdíjait felvenni.

Külön érdekességet ad az ügynek, hogy jelenleg épen Aradon tartózkodik Márkus Aladár, a Magyarországi Szerzők Egyesületének egyik vezető tagja. Munkatársunk felkereste a Panaitescu-esettel kapcsolatban Márkus Aladárt, aki a következő igen érdekes nyilatkozatot tette:

— A szerzők jogdíjának ügyében nálunk Magyarországon az a rend uralkodik, hogy a Zeneszerzők Egyesületének minden olyan helyiség, ahol muzikális pieceket adnak elő, a megállapított forgalmához képest pauszát összeget fizet, amelyet azután az egyesület minden év végén a zeneszerzők produktumainak arányában arányosan oszt el. Ebből megállapítható, hogy ez a jogvédelem csak a magyar zeneszerzők kompozícióira vonatkozik és tekintettel arra, hogy minden zenés helyiség első sorban magyar dolgokat ad elő, jogos a pauszálé követelése.

— Mintegy másfél hónappal ezelőtt szó volt arról, hogy nemzetközivé teszik a védelmet, amelyre Márkus Alfréd az ismert zeneszerző egy esete adott okot. Emlékezetes ugyanis Márkus Alfrédnek egy charlestonja: „Az én babám egy fekete nő...”, amelyet egy csehszlovák kiadó, minden szerzői megkerdezés nélkül, kiadott és a hasznából Márkus Alfrédnek semmit sem fizetett és mi se-

Pincérek teaestje

márc. 9-én

a Fehér Kereszt nagytermében.

Meghívó nem kötelező.

Mindezekből látható, hogy Panaitescu ur mégsem rendelkezik olyan korlátlan hatalommal, mint ahogy önmaga is elképzelte. Ezentul nem lesz többé joga Wagner, Chopin és Beethoven szerzeményei után szerzői jogdíjat követelni.

hogy sem tudunk érvényt szerezni a szerző jogainak. Ennek kapcsán nem nehéz kitálatni, hogy a zeneszerzői jogvédelem egyelőre egyáltalában nem nemzetközi.

Romániával nem sikerült megteremtteni az internacionális kapcsolatot és így a legnagyobb csodálkozással veszem tudomásul azt, hogy bizonyos Panaitescu ur a magyar szerzőket is jogvédelemben részesíti, oly módon, hogy számukra is fölveszi a jogdíjakat.

— Nem kételemkedem a román Kormány és a hatóságok jóhiszeműségében, ellenben furcsálom Panaitescu ur ténykedését. A napokban egyébként hazautazom Budapestre és dr. Huszka Jenőnek, a Zeneszerzők Egyesülete elnökének tudomására hozom a magyar szerzők romániai jogvédelmét és egyben megérdeklődöm, vajon az eddig befolyt, magyar szerzőket illető jogdíjból, valóban kapott-e magyar komponista...?

— Végül azt is el szeretném még mondani ez ügyben, hogy a Zeneszerzők Egyesülete idegen művész koncertjén nem lép fel soha semmi követeléssel, mert például illoyalis dolognak tartjuk azt, hogy idegen művész azért, mert történetesen magyar szerző művét adja elő, jogdíjat fizessen.

Árvizveszedelem fenyegeti Erdélyt és a Bánátot.

Opreanu vezérigazgató megtette az összes preventív intézkedéseket.

— Az Aradi Közlöny hucurasti-i tudósítójának éjszakai telefonjelentése. —

A közmunkaügyi minisztérium ármentesítő bizottságának elnöke: Opreanu vezérigazgató a közeli napokban bizottsággal fogja beutazni Erdélyt és Bánátot ama pontjait, amelyeket a hóolvadás következtében árvizveszedelem fenyeget. A közmunkaügyi miniszter egyelőre nem tartja fe-

nyezetőnek a helyzetet, de nem lehet pontosan kiszámítani az olvadás gyorsaságát és ennek elejét venni, a minisztérium a mai napon árt a hadügyminisztériumhoz, amelyben műszaki csapatok delegálását kéri az utvonalak és az országutak tisztítására.

A helyzet a Dnyeszter mentén.

Kommunista letartóztatások. — Cihosky hadügyminiszter és Ioanitescu belügyi államtitkár Cetatea Albán. — A hadügyminiszter beszámolója.

Chisenevből jelentik: A bíróság intézkedése folytán a mai napon több kommunistát letartóztattak, akikről bebizonyosodott, hogy a szovjettől nagy pénzüsségeket kaptak különféle röpcédulák kíséretében a kommunnek Besszarábiában való terjesztésére. Hivatalos körökből nyert információink szerint a kormány nyugodtan néz a helyzet elébe és megcáfolja az ellenzéki lapok által hirtelt kommunista veszedelmeket és csupán kisebb-nagyobb agitációk létezését fogadja el.

Ezzel szemben sokkal komolyabb a helyzet Besszarábiában az élelem hiánya miatt. mert a nehéz időjárási viszonyok folytán az északi részeket nem lehetett élelemmel ellátni és a segélyakciók csak most indulhattak meg újlag.

Cihosky tábornok, hadügyminiszter és

Ioanitescu belügyi államtitkár tegnap este Cetatea Albánra érkeztek. A hadügyminiszter ez alkalommal szemlért tartott a határezredek fölött, majd minisztériumával együtt beható megbeszélést folytatott a hatóságok képviselőinek bevonásával az inségakóról és több aktuális kérdésről.

Ioanitescu Cetatea Albánról visszatérve Chisinauban kijelentette az újságíróknak, hogy a Dnyeszter mentén a helyzet teljesen nyugodt és a csapatok szel'eme kitűnő. Az átkommunista izgatások pártpolitikai céllal folynak ugyan, de a néptömegeket ez idegen hagyja. A kormány semmi esetre sem fog visszariadni a legerélyesebb eszközök igénybevitelétől sem, hogy Besszarábia nyugalalmát a legteljesebb mértékben továbbra is biztosítsa.

Cihosky hadügyminiszter ma hosszabb jelentést küldött a kormánynak a besszarábiai helyzetről és ebben elmondta, hogy a helyzet a forgalom megindulása folytán lényegesen javult és a sok nyugtalanító hír egyáltalában nem felel meg a valóságnak. Hazautazása után egyébként részletes jelentést tesz a parlament elé.

Nagy veszteségeket derített ki a vizsgálat a gyógyszer szállítások ügyében

— Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának éjszakai telefonjelentése. —

A bucaresti-i törvényszék vizsgálóbírója ma folytatta a kihallgatásokat a Lupas-ügyben, amellyel kapcsolatban a mai napon az egészségügyi minisztérium több főhivatalnokát hallgatta ki.

A kihallgatás folyamán bebizonyosodott

az a tény, hogy a német szállítócég, amely az orvosi szereket szállította, nagy összegeket adott

a kijárók részére. Az ügyben beavatott körök még a héten érdekes fejleményeket várnak.

Halálba úzott a kisajátítás egy erdélyi magyar birtokost

Némethy Kálmán kékesi földbirtokos tragédiája.

Marosvásárhelyen agyonlőtte magát egy előkelő ügyvéd.

Két megdöbbentő öngyilkosság.

(Az Aradi Közlöny cluji tudósítójának telefonjelentése.) Az erdélyi magyar sorstragédia két megdöbbentő esetéről érkezett ma délelőtt jelentés Clujra. Déli fél tizenkettőkor Szamosújváron az ottani parkban fűbelőtte magát Némethy Kálmán volt kékesi földbirtokos, Szamosmegye egyik legtekintélyesebb és legnépszerűbb magyar ura, 55 éves korában dobta el magát az életet, mert

nem bírta elviselni a nyomort, amelyet rázúdított a kisajátítás.

Az agrárreform mindössze 100 hold erdőt és kevés szántóföldet hagyott meg hatalmas bir-

tokaiból. Az utóbbi időben valóságos kegyelemkenyérre szorult, nem bírta elviselni a megalázkodást s a nyomort, ezért ma délelőtt fűbelőtte magát és azonnal meghalt.

A másik jelentés Marosvásárhelyről érkezett, ahol ugyancsak ma délelőtt a város egyik közkedvelt és ismert tagja dr. Neines Mór ügyvéd, egy ősrégi marosvásárhelyi család leszármazottja, szintén önkézzel vetett véget életének. Ügyvédi irodája legutóbb anynyira rosszul ment, hogy a legszükségesebbeket sem tudta előteremteni. Végső elkészesében revolverrel agyonlőtte magát.

Kolozsvárra is kiterjeszkedett a vizsgálat a marosvásárhelyi cukorgyár ügyében.

Stamate pénzügyminiszteri vezérfelügyelő és Simionescu pénzügyi államtitkár szerepe.

(Az Aradi Közlöny cluji tudósítójának telefonjelentése.) A marosvásárhelyi cukorgyár ügyével kapcsolatban tegnap Clujra érkeztek Boileanu Jenő marosvásárhelyi főügyész és Porav Nicolae vizsgálóbíró, hogy vizsgálatot tartsanak néhány cluji pénzügyintézetnél és iparvállalatnál Stamate pénzügyminiszteri vezérfelügyelő szerepére vonatkozólag. A cluji rendőrprefektúra ma délelőtt a következő hivatalos információt adta a vizsgálat eredményéről.

A marosvásárhelyi főügyész és vizsgálóbíró megállapították, hogy nemcsak Stamate,

hanem Simionescu pénzügyi államtitkár is nagyobb betétekkel és kölcsönökkel szerepelnek a cluji pénzpiacon. A Cell-féle sörgyár igazgatója a rendőrség bünyügyi osztályán jegyzőkönyvbe mondta, hogy Simionescu három millió lejt adott kölcsön a vállalatnak. Azt is megállapították a marosvásárhelyi küldöttek, hogy Simionescu felesége az egyik cluji román banknál két millió lejt helyezett el betétképpen.

A bizottság hasonló vizsgálat megejtése végett ma Brassóba utazott.

TELEFON 70. ERZSEBET SLAGERMOZGO TELEFON 70.

Ma délután 5, 7 és 9 órákor utóljára Fanamet pazar remeke

Valamennyi előadásban fellép a 18 tagú orosz ének, tánc és balalaika kórus.

Szenzációs orosz táncok. Utána Bródy és Marton vígjátékú operettje Rendes első helyárrakkal

SIBILL (Kaukázusi hercegnő) Constanca Talmadge.

Holnapról: HAROLD LLOYD premier: A „Gyáva hős”.

Irodalom és művészet

Pénz, szerelem és szegény.

Lolotorevszky 3 felvonásos drámája, bemutatta az Aradon vendégszerződő Amerikai Színdarabok Színtársulat.

Ma este egyik leghíresebb szerepében mutatkozott be az aradi közönségnek: Anna Jacobovitz a világhírű zsidó drámai színésznő és nagyszerű alakítása hosszú időig emlékezetes marad. Az a megrázó drámai erő és széleskörű alakító művészet, ami ebben a nagy művésznőben összpontosul, előre biztosították a sikert és annak csak természetes következménye, hogy előadás után a nagyszámú közönség hosszantartó ünneplésben részesítette.

A harmadik felvonásban az uccára kidobott boldogságot és halott gyermekét sirató, züllött nő olyan tökéletesen rajzolta meg, amilyent csak a legtrikább esetekben van alkalmunk látni. Méltó partnere az elsőrangú Hymann Jacobovitz Albert szerepében, aki ismét tanubizonyosságát tett nemesveretű művészetéről. Jacob Jacobovitznak is megérdemelt sikere volt és nagyon tetszettek. A matyin asszony, Tanyue kisasszony, valamint Iskovici.

Az előadás lendülettel, gördülékenyen per-

dült és a kitűnő szereplők a darabnak mélységeit nagyszerűen kibozták. (—onczy.)

A színház heti műsora. Csütörtök délután 5 órákor: Az utolsó Verebely-lány (operett, félhelyárrakkal.) Este: A vad Kitty, amerikai operett. Péntek: Román előadás. Szombat délután 4 órákor: Eltört a hegédüm (operett, félhelyárrakkal.) Este: Csibészkirály (szenzációs operett-újdonosság, C. bérlet.) Vasárnap délután 3 órákor: Párisi divat (operett, mérsékelt helyárrakkal.) 6 órákor: Én és a hugom (vigjáték, mérsékelt helyárrakkal.) Este 9 órákor: Csibészkirály (operett-újdonosság, A. bérlet.) Hétfőn: Román előadás. Kedden délután fél 5 órákor: Zenebona (operett, félhelyárrakkal.) Este: Román előadás.

Eihalasztották Biller Irén romániai turnéját. Budapestről jelentik: Jelentették, hogy Biller Irén, a budapesti szubrettprimadonna március 1-től többhetes romániai turnéra készül. Amint most azonban budapesti táviratok jelentik, Biller Irén a Terézkeruti Színpad új műsorára szerződött, s így romániai turnéját elhalasztotta. Biller Irén Nőtli Károly énekes vigjátékában lép fel a partnere Salamona Béla lesz, aki ekkor mutatkozik be először énekes szerepben.

Ma este bucsuzik el az aradi közönségtől az eddig három estén gyönyörködtető amerikai Juddis társulat. A közönség az eddigi három előadásban hatalmas érdeklődést nyilvánított az együttes

íránt, amely valóban a legnemesebb művészetet hozta Aradra és piros betűkkel szegélyezett ünnepnapokat varázsolt az aradi színházba. Ma esti bucsuzik keretűl egy kedves amerikai operettet, a Vad Kittyt választották, amiben megmutatják ismét, hogy nemcsak a forró rezgésű drámában, hanem a könnyű operettekben is megtalálják önmagukat, az igazi művészt, amelynek kapcsán természetesen elsősorban Anna Jacobovitzot kell említeni, aki ugyszólván felejthetetlen marad az aradi közönség számára. Ragadják meg a bucsu alkalmát, hogy még egyszer, utóljára megtapsolhassák őket és váltsa meg minél előbb jegyét.

Ma délután 5 órákor félhelyárrakkal: Az utolsó Verebely-lány a színház műsordarabja, a melyben Viola Margit, Kertész Mancsi, Gaál Piri, Szepessy Edith, Dancs Ica, Galetta, Ifj. Szendrey, Gyöző, Horváthi, Földes és Kun a főszereplők.

Szombaton a Csibészkirály dominálja majd a színház műsorát, a pompás operettújdonosság, a melyről valóban el lehet mondani, hogy a színház slágerének ígérkezik. Ennyi gond és ennyi készüllet talán még egy operettet sem előzött meg, mint ezt. Hetényi főrendező már napok óta a leggondosabban próbáztatja a Csibészkirályt, egészen új diszetteket festetett, a görölknek új táncokat állított be. Mindehez még az is járul, hogy egy egész csomó ragyogó slágerszám s kitűnő szöveg is felvonul az operettben úgy, hogy a darab sikere minden tekintetben biztosított. Viola Margit, Kertész Mancsi, L. Kiss Mariska, Dancs Ica, Balázs, Rudas, Földes és Kun a főszereplők. Az előadás külön érdekessége lesz, hogy ekkor debütál Szántó, a társulat új karnagya.

Megírják az aradi Kulturpalota történetét. Nichi Lázár dr. kulturpalotai igazgató ma előterjesztést tett az interimár bizottság ülésén, hogy a város adja ki egy évkönyvben az aradi Kulturpalota történetét. A mű körülbelül 60.000 lejtbe kerül és Marsieu Justin dr. prefektus, aki szintén helyesli a tervet, megígérte, hogy a megye is szubvenciót ad a könyv kiadására. Az interimár bizottság elvben elfogadta a kulturpalotai évkönyv kiadásának tervét és felszólította, gyűjtse össze az erre vonatkozó anyagot, amelynek beszerzése után tegyen precíz és konkrét javaslatot.

Dr. Roth Marcell előadása az Iparos Otthonban.

Az aradi Iparos Otthon szabadegyetemének ma esti előadója, Roth Marcell dr. egyetemi tanár, az ismert operatőr volt, aki nem szaktémát választott, hanem a társadalomtudomány egész komplexumát felölelő tárgy előadásával ragyogtatta széleskörű tudását. A közel kétórás előadás címe „A társadalmi osztályok fejlődése” volt. Roth dr. a kezdet kezdetével, az állati élet társadalmi jelenségeinek ismertetésével vezette be mindvégig igen érdekes előadását. A hangyák, termeszek, méhek életének csodálatos munkabeosztását ismertette, amelyeken, mint magas társadalmi jelenség vonul végig a kölcsönös segítség elve. Az őskori ember társaslény volt — fejtette ki az előadó. Azok az emberi hordák, amelyek több százezer évvel ezelőtt, a jégkorszak után éltek, már bizonyos kezdetleges társadalmi formákat mutattak, amelyekből csak egy lépés a másik ősi forma: a törzs. Döntő fontosságú az emberiség életére a család kialakulása, amely egyszersmint a történelmi harcok alaprincipiumának, a magántulajdonnak is megvetette az alapját. Az előadó ezután az egyes nagy népek történetének rövid áttekintése kapcsán ismertette az állam és hűbériség kialakulását, majd a francia forradalom előidéző okait, amelyek az új rendnek, a polgárságnak vetették meg a fejlődési alapját. Ez a nagy átalakulás nem szünetelt. Az új rend, a munkásság jogokra, jobb életre való törekvése, új harcoknak, új küzdelemnek vetette meg alapját. Az előadó részletesen ismertette a történelmi materializmus, majd az egyes szocialista rendszerek alapelveit és azt a nagy szerepet, amit ezen a téren az angol munkásmozgalom betöltött. A nagyszámú hallgatóság lelkes ünneplésben részesítette a kiváló előadót, aki a nehéz tárgyat mindvégig lebilincselő modorban, mindenki számára érthetően tette hálás hallgatói szemlémi kincsévé.

Elégtétel dr. Széll Lajosnak.

A Magyar Párt által kiküldött bizottság megállapította a valódi tényállást.

(Arad, február 27.) Egyik kolozsvári időszaki lap alaptalan támadást intézett dr. Széll Lajos, az aradi Magyar Párt érdemeiben gazdag helyettes-elnöke ellen. Ezt a közleményt az egyik aradi újság meg egy színházi lap is leközölte. Dr. Széll Lajos kívánására a Magyar Párt aradi tagozatának elnöki értekezlete elrendelte a tényállás megvizsgálását. Ennek lefolytatására dr. Velcsow Géza és dr. Lócs Rezső ügyvédek az aradi Magyar Párt intéző-bizottságának tagjait kérte fel. A vizsgálat eredményeképp az alábbi nyilatkozatot vettük:

Megvizsgálván a dr. Széll Lajos ur ügyvédi közbenjárásával az utolsó 3 év alatt kieszközölt kölcsönökre vonatkozó ügyvédi iratokat, megállapítottuk, hogy a legnagyobb pontossággal felvett ügyvédi tényvázlatokban előre közölve volt minden egyes kölcsönt igénylővel a bankkölcsön után fizetendő negyedévi kamat s az ügyvédi költségek összege, amelyer a tényvázlat tartalma szerint a felek kifejezetten tudomásul vettek és elfogadtak s ennek jeléül a tényvázlatot aláírták s a kölcsön kieszközölése után záradékban külön aláírással elismerték a kamat és költségek tevónása után fennmaradó összeg felvételét.

Megállapítottuk, hogy az ügyvédi díj címén felszámított összegek 10—20 százalékkal alul maradnak az ügyvédi díjszabás szerinti szokásos díjaknál.

Megállapítottuk, hogy a Szentpál községi földművesek részére kieszközölt kölcsönöknél, — mint hogy az ottani közismerten rendezetlen birtokviszonyok miatt ezen kölcsönök még jelzálogilag nem biztosíthatók — dr. Széll Lajos ügyvéd a kölcsönt felvevőkért kezességet vállalt, de ezért semmi külön díjat fel nem számított.

Megállapítottuk, hogy ezen kezességből kifolyólag a Gémes-családnak — tartozását nem rendező — egyes tagjai, mások helyett dr. Széll Lajos urnak kellett a banknál a lejárt váltókat kiváltani, azokat tehát teljes joggal peresítette és tette végrehajtási eljárás tárgyává. A váltók megújításánál a felek csak az esedékes kamatot s a késedelmes fizetők az ügyvédi felszólítási díjat fizették.

A, személyesen meghallgatott Sárosy Istvánné urnő előadása szerint 1928. november havában ő — mint a Magyar-u. 5. számú ház felerészének tulajdonosa — adott dr. Széll Lajos ügyvéd urnak 3 rózsfát, aki ennek ellenében nem érvényesítette az 1928. év nyarán történt ügyvédi felszólításokért és bíróság megítélt perköltségeiért ellene fennálló 2100 lej követelését.

Megállapítottuk, hogy a Sárosy-féle csodeljárás még befejezve nincsen s dr. Széll Lajos ur tömeggondnoki díjazásában nem hogy 60.000 lejt, de eddig még semmit fel nem vett, annak összege bírói megállapítás tárgyát fogja képezni.

Mind Ezek alapján megállapítottuk azt, hogy a fentemlített cikk adatai a valóságnak meg nem felelnek, hogy dr. Széll Lajos ügyvéd ur, a Magyar Párt aradi tagozatának li. elnöke a fenti ügyekben nemcsak teljesen korrektül járt el, hanem arról az áldozatkészséggel párosult humánus gondolkodásról tett tanúságot, amelyről öt Aradváros közönsége általánosságban ismeri.

A Magyar Párt aradi tagozata elnöki értekezletének megbízásából felkérjük a t. Szerkesztőséget ezen ténymegállapító nyilatkozatnak közlésére.

Dr. Velcsow Géza,
Dr. Lócs Rezső.

Uj tánc-^{colon kezdődik} március 6-án Thémes városligeti tánctermében.

Órákig tartó közelharc után sikerült csak visszavernünk a támadást.

Közben több benszülött súlyosan megsebesült. Angol fontokkal igyekeztünk bepasztani sebeiket.

— A műtermi felvételeket most már Wienben fogjuk elkészíteni. Meg kell említenem még, hogy a filmen sikerült megörökítenünk a walesi herceget és fivérét is, akik éppen akkor szálltak partra Mombassában, amikor mi ott időztünk. Eszterházy gróf sürgönyileg érdeklődött a hercegnél, hogy neki, mint egykori oxfordi diáknak, megadtnék-e az a kegy, hogy a herceget lefilmezhesse. Csakhamar megérkezett a válasz: „All right!“. Ezekután csónakon az Entreprise nevű angol cirkálóhoz eveztünk, ahol elkészítettük a felvételt, sőt a cirkáló parancsnoka megengedte azt is, hogy magát a cirkálót is minden részletében felvehessük.

A város nem vásárol képet.

Amíg éhező emberek ingyenebédre várnak, Aradváros nem adhat ki 400.000 lejt falifestményre.

(Arad, február 27.) Heves vita zajlott le ma délelőtt a városi interimár-bizottság ülésén Nichi Lázár dr., a kulturpalota igazgatójának javaslata körül. Nichi dr. a kulturpalotai felügyelő-bizottság egyik javaslatát terjesztette elő, amelyben azt az indítványt tette, hogy a kulturpalota nagyterme szépségének emelése céljából a város rendeljen meg egy falifestményt a nagyterem részére valamelyik neves művésztől. A felügyelő-bizottság ezzel kapcsolatosan megbizta Toader aradi tanárt, dolgozza ki a pályázati feltételeket, amelyek el is készültek. A pályázat szerint az allegorikus témájú falifestmény nagysága hét és fél — három és fél méter lenne és a középső erkélynél foglalna helyet. A pályázatokat március 31-ig kell benyújtani. Nichi dr. kérte az interimár-bizottságot, utaljon ki erre a célra a pénzügyigazgatóságon kezelt kulturális alapból 400.000 lejt.

Az indítvány felett nagy vita indult meg. Elsőnek Cosma Demeter dr. szólalt fel, aki leszögezte, hogy a városnak sokkal fontosabb szükségletei vannak, amelyek kielégítésre várnak. A kulturpalotai falifestmény ügye nem olyan sürgős, hogy azt azonnal megrendeljék. Ha a város egyéb fontos szükségleteit kielégítette, akkor kerülhet sor a falifestményekre. Utána Borneas Gyula dr. szólalt fel, aki szintén hevesen ellenezte a tervet.

— Addig, míg Aradon az éhező emberek ebédre várnak — mondotta — ne beszéljünk falifestmények megrendeléséről.

Popa Constantin a terv mellett szól fel, majd Lutai Cornel dr. elnök szavazásra tette fel Nichi Lázár dr. javaslatát. Az interimár-bizottság a szavazás alkalmával egyhangúlag leszavazta a javaslatot.

— Két tisztviselője is perli Aradvárosát. Beszámoltunk arról, hogy Olariu István városi vezértitkár perrel támadta meg a temesvári tábla közigazgatási bíróságánál az interimár bizottság ama határozatát, amellyel ketté osztotta a városi titkári állást. Ma értesítés érkezett Aradra, hogy a Brudariu Adrián dr. temesvári ügyvéd által beadott kereset ügyében a bíróság még március 15-ike előtt tartja meg a tárgyalást. Ugyancsak március hónapban kerül tárgyalásra Joanas Vasil tudószanatóriumi gondnok pere is, amelyben Pausesti Miklós ügyvéd képviseli Joanas,

MA van a bemutatója

A NŐSTENY ÖRDOG (ASSZONY A KORBACCSAL)

e. filmnek, mely a száműzöttek izgalmas életét mutatja be.

Főszerepben: IRENE RICH,
a Szibéria gyönyörű főszereplője

AZ APOLLOBAN.

HA elmulasztotta megnézni

HALLO — WIEN!

e. bájos vígjátékot,

mely mindenkinek nagyon tetszett, megnézheti még MA és HOLNAP

AZ URANIABAN.

Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.

Eszterházy Mihály grófot filmfelvétel közben megtámadta egy néger falu. Veszedelemes kaland a Tanganyika-tó körül. — Rabszolgakereskedőknek nézték a filmszínészeket.

(Bécs, február 27.) Néhány beavatottan kívül senki sem tudja, hogy Eszterházy Mihály gróf, az afrikai vadászatairól ismert dús gazdag magyar főúr, aki ezidőszereint a Tanganyika-tó ismeretlen vidékeit kutatja át elszánt expedíciója élén, egy nagyszabású, exotikus miliőben lejátsszó film elkészítésében is részt vett. Ez a film nem a szokott expedíciós-filmek mintájára készül, hanem az első olyan monumentális társadalmi dráma, amelynek szereplői tulnyomóan négerok. Címe: „Fehér és fekete elefántcsont“, két főszereplője pedig Hanny Andrä német filmszínész és Richard Palm, osztrák filmszínész, akik lelkesedéssel vállalkoztak az ezernyi veszedelemmel fenyegető expedíciós-utrá. A veszedelem nem is maradtak el.

Egy néger falu egész lakossága megtámadta az expedíciót, melynek tagjait rabszolgakereskedőknek nézték.

A napokban érkezett vissza Wienbe a Tanganyika vidékéről Karl Josef Novak, az ismert filmrendező, akinek vállalkozásában készül a film. A következő érdekes részleteket beszélte el a film-elkészítésének életveszedelemekkel járt körülményeiről:

— Terveinket akként tudtuk megvalósítani, hogy sikerült Eszterházy Mihály gróf, az expedíciók tüzeiben megedzett és a film iránt nagy érdeklődést tanúsító magyar főúr vakme

rő társaságához csatlakoznunk. A gróf nagy szívélvességgel állott rendelkezésünkre. A felvételek nagyrészét már elkészítettük, amikor a Dares-salami kormányzó, arra való hivatkozással, hogy a film szüzséjét előzőleg nem hagyattuk általa jóvá,

a már felvett egész negatívanyagunkat lefoglalta.

A grófnak minden tekintélyét és összeköttetését latba kellett vetnie, hogy pótolhatatlan értékű negatívjainkat visszakaphassuk.

Még a Népszövetség is közreműködött érdeünkben.

— A kormányzó azután egy néger rendőrtisztet rendelt ki kíséretünkül, aki zöld uniformissal, gummibotjával, revolverével s oldalfegyverével egyidőre biztosította számunkra a felvételek továbbfolytatását. Azonban az ő tekintélye se bizonyult mindvégig elégségesnek. A szerzői utasításoknak eleget teendő, drága pénzért meg kellett vásárolnunk egy kis néger falut, hogy azt felgyujtsuk és porig elhamvasszuk. A törzsfőnökkel már létre is jött a vásár,

a benszülöttek azonban félreértették intenciókat, rabszolgakereskedőknek vélték az expedíció tagjait és fegyveresen támadtak ránk.

— Eltemették Kártyás Lajost. Ma délután három órakor helyezték örök nyugalomra, impozáns módon megnyilvánult részvét mellett, Kártyás Lajos aradi cipész mestert, az aradi iparosság egyik vezető emberét. A Csiky Gyergely-uccában lévő lakása előtt hatalmas tömegben jelentek meg tisztelői, jóbarátai, kartársai, valamint ama testületek vezetősége, amelyeknek az elhunyt tagja volt. A gyászszertartás után először az Iparosdalárda énekelt, majd Olariu Iustin, az ipartestület elnöke, az ipartestület nevében, román nyelven, Moszkovitz Izidor az Iparosok Hitelszövetkezte és az Iparos Otthon. Czernóczy Mihály az Iparosok Dalárdája részéről bucsuztatta az iparosság nagy halottját. Utána az Iparos Dalárda énekelt, majd megindult a menet a felsőtemető felé, ahol a sírnál a cipész kartársak nevében újból Czernóczy Mihály beszélt és ezután átadták Kártyás Lajos holttestét az örök pihenésnek.

— Árvíz Bucarestben. Bucarestből jelentik: A főváros több külső városrésze, így az obor és az állatvásártér s a környéken levő házak, a hóolvadás következtében víz alá kerültek. Eddig 30 házat öntött el az ár, a hóolvadás azonban oly gyors és nagyarányú, hogy rövid idő alatt Bucaresti egész periferiája árvízveszedelemmel áll szemben.

— Elárverezik az ottleltek csempészektől elkobzott értéktárgyakat. Az ottleltek csempészet alkalmával lefogalt selymet, mint azt annak idején megírtuk, a vámhivatal elárverezte. Ma érkezett meg Aradra a pénzügyminiszter leírata, amelyben jóváhagyja az árverést és így a selyem most már az árverelőnek jogos tulajdona lett. Ezzel kapcsolatban március 18-án 10 órakor a vámhivatal újabb árverést tart azokra a tárgyra, amiket a csempészet leleplezése alkalmával lefogáltak. Így árverés alá kerül egy „Willis Knigix” személyautó, egy Chevrolet teherautó, négy drágaköves aranygyűrű és egy drágaköves aranyóra.

— Chaplin jobban van. Hollywoodból jelentik: Chaplin állapota javul. Remélhető, hogy jövő héten elhagyhatja az ágyát.

— Márkus Aladár előadása a Zsidó Ifjúsági Kulturkörben. A Zsidó Ifjúsági Kulturkör rendezésében ma este az aradi zsidó elemi iskola dísztermében, a jelenleg Aradon tartózkodó Márkus Aladár budapesti író tartott zsidó vonatkozású munkáiról és élményeiről előadást. Az értékes és igen szellemes előadásnak szép közönsége volt, amely melegen ünnepelte a szórakoztató est szereplőjét: Márkus Aladárt.

— Összetört az indiai repülő gépe. Rangoonból jelentik: De Brix és Paillard aviatikusok táviratoztak, hogy Teinzelkban gépjük összetört, de ők sértetlenek maradtak. Theinzelk százhuszonöt mérföldnyire van Rangoontól, a vasutvonal mentén.

— Általános olvadás Európaszerte. Budapestéről táviratozzák: Bekövetkezett az általános olvadás. Az egész országban egy fok körül van a hőmérséklet. Ausztriai jelentések szerint a gyors olvadás miatt hatalmas sártenger akadályozza a közlekedést és a Duna árvízveszéllyel fenyeget. Grázban tegnap tizenöt fok meleg volt. Az Apesekben óriási lavinaomlások ismétlődnek és a hőtömegek számos országutat elzártak.

THERAPIA SZANATORIUM ARAD, Str. J. Vulcan (Kazincy-u.) 8. Telefon 532. Legmodernebb műtőfelszerelés. Röntgen, Quarz. — Diathermia. — Diätikus konyha. Ápolási díj napi teljes ellátással, orvosi felügyelettel I. osztály: 450, II. osztály: 350, III. osztály 250 lej.

— Örjáratok harca a favágás miatt. Varsóból jelentik: A lengyel—litván határon a lengyel örjárat favágó litván parasztokat fogott el. A litván örjárat a parasztok védelmére kelt és formális harc keletkezett, amelynek egy halottja volt.

— A tornádó pusztításai. Newyorkból jelentik: A tornádó pusztításainak eddig harminckét halottja van. Duncanban minden ház elpusztult és a romok között tizenötven lelték halálukat.

— Németország két milliárd márkát fizet, ha kifizetik a Rajna-vidéket. Londonból jelentik: A Times értesülése szerint a jóvátételi szakértő bizottság német tagjai rövidesen benyújtják javaslatukat, amely szerint a Rajna-vidék kiürítése esetén Németország hajlandó kétmilliárd márká jóvátételt fizetni.

LEGUJABB.

Reorganizálják a romániai iparvasutakat.

Egy amerikai pénzesoport ajánlata.

— Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának északi telefonjelentése. —

Ma délután érkezett meg Bucarestbe Morse I., egy amerikai pénzesoport megbízottja, akinek romániai útja a romániai iparvasutak reorganizálását célozza. Ezúgyben Lugojeanu államtitkár, Popovici és Madgearu miniszterek bevonásával már a délután folyamán értekezlet volt Maniu Gyula miniszterelnöknél. Az értekezleten Morse előadta a pénzesoport ajánlatát,

amely szerint az ajánlódó az Erdélyi és Bánági ipari vasutak reorganizálásának munkálatait támogatni oly módon, hogy azok felfhasználhatók legyenek az állami vonalakhoz. A kormány a pénzesoport tervére vonatkozólag kijelentette, hogy azt tanulmányozni fogja és kikéri a hadügyminisztérium véleményét is.

— Százötvenezer pengőt sikasztott a Révay Testvérek nyomdaigazgatója. Budapestről táviratozzák: A Révay Testvérek Irodalmi Intézet igazgatósága — mint megírtuk — feljelentést tett Sziklay Pál az intézet ügyvezető igazgatója ellen, akit sikasztással vádoltak. Az utóbbi időben a Révay-cég a nyomdai és könyvkiadói könyvelést beszegegyeztetette és ekkor bukfántak rá a Sziklay által elkövetett szabálytalanságokra. Sziklayt előállították a rendőrségre és őrizetbe vették. Kihallgatása alkalmával beismerte, hogy százötvenezer pengőt sikasztott el, még pedig oly módon, hogy számos tételt nem vezetett be a könyvekbe. A sikasztás igazgatót alkalmozták az ügyészségre.

RAMONA volt a legizotóbb cigareta
RAMONA lesz a legizotóbb cigareta
RAMONA mindenkinél kiválóbbul tetszeni fog
RAMONA tartalma értékes, gyors fordulatú és érdekfeszítő
Főszereplője: **DOLORES DEL RIO**
és ez biztosítja a sikert
az APOLLOBAN

— A csehek éhezhetnek akarják a verhovinai rusznyákokat. Prágából jelentik: Lidova Nohini felszólítja a kormányt, hogy ne szervezzon segélyakciót Verhovina érdekében, mert a rusznyákok, ha nyomorognak, csak azért teszik, mert hanyagok és mert a kultura legalacsonyabb fokán állanak. Sescerscij a ruszinszki agrárpárt vezére tiltakozik a vádak ellen és kijelenti, hogy azért van éhség Verhovinában, mert a rusznyákok elveszítették régi területüket és a kivándorlás lehetősége is megszűnt.

— Marólugót ivott egy szökött katona. Tegnap délután Ghitu Demeter közkatona Rózsa-ucca 2. számú lakásán öngyilkossági szándékból marólugót ivott. Értesítették a mentőket, akik azonnal a közkórházba szállították az öngyilkost. Megállapították, hogy Ghitu Demeter már hosszabb ideje bukál az ezrede elől. Nemrégiben szabadságot kapott, azonban nem tért vissza és félt elfogatása esetén a büntetéstől. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

— Öngyilkos lett egy bankár Berlinben. Berlinből jelentik: Heller Antal bankár valószínűleg pillanatnyi elmezavarból kifolyólag agyonlőtte magát.

— Robbanás egy berlini petróleumtelepen. Berlinből jelentik: A német-amerikai petróleumvállalat tempelhofi gyártelepén ma délután két órakor robbanás következettében a tetőzet beomlott. A részletek hiányoznak.

— Influenzajárvány idején gondoskodják arról, hogy gyomra és belei a természetes Ferenc József keserűvíz által többször és alaposan kitisztassanak.

Egy magyar pilóta feltalálta a repülőgépek stabilizátort. Budapestről jelentik: Rácz Viktor pilóta feltalálta a repülőgépek stabilizátort. Szabadalmáról értesítette Fordot, aki azt táviratozta, hogy azonnal utazzon gyárába, ahol tanulmányozni fogják találmányát. Nőni száz dollár fizetést ajánlott fel a pilótának, akit egyelőre öt esztendőre akar szerződtetni. Rácz Viktor ma elindult Amerika felé.

— Nem jó a szeszes hordó mellett cigarettázni. Matel János 33 éves napszámost gondatlanságból okozott súlyos testi sérítés miatt vonja felelősségre az aradi törvényszék Orzeanu—Moldovanu tanácsa. Matel néhány társával együtt a Porter sörkártyából a Neuman-céghez kocsi hordókat szállított. Utközben rágyújtott egy cigarettára és hiába figyelmeztették, hogy az egyik hordóban szesz van és könnyen baj keletkeztethet, Matel nem dobta el a cigarettát, sőt meg akarta nézni, hogy a hordóban van-e még szesz. Ekkor hirtelen robbanás rázkódtatta meg a levegőt. Csodálatosképen Matel sértetlen maradt, egyik társa, Tóth Ferenc azonban súlyosan megsebesült. A törvényszék több tanút hallgatott ki, kik egyöntetűen vallották, hogy Tóth figyelmeztette Matelt és felszólította, hogy dobja el az égő cigarettát, ő azonban tovább dohányzott. A törvényszék a perbeszéd után Matelt gondatlanságból okozott súlyos testi sérítés miatt 10 nap elzárásra kélte.

— Kiutasítanak 45 herceget és nemest, akik a bolsevizmus alatt Oroszországban maradtak. Moszkvából jelentik: A szovjet központi végrehajtóbizottsága elhatározta, hogy azt a 45 herceget és nemest, akiknek eddig sikerült hajdan bírtokaik egy részét megtartaniok, a napokban megfosztják bírtokaiktól és az országból kiutasítják őket. A száműzendő arisztokraták között Oroszországnak több igen kiváló embere van, így Obolenszky, Seremetov és Mariskin, továbbá Lewinw és Larinov, a hajdani híres iparos-milliomosok. Ezek Moszkva közelében éltek eddig bírtokaikon. A bírtokokat a szovjet földhivatala 1925 óta csaknem minden évben el akarta kobozni, a parasztság azonban minden egyes kobzási kísérletnél szembeszállt a szovjethatóságokkal és az arisztokratákat megvédte.

— Amanullah tavasszal megkezdí országá visszahódítását. Londonból táviratozzák: Karacheeből érkező jelentések szerint, Amanullah király néhány nap óta repülőgépen járja be az országot és tárgyalásokat folytat a törzsek vezéréivel. Rá akarja őket venni, hogy álljanak melléje Amanullah hadseregének létszáma hatvan ezer ember. A király a tavasz beálltával azonnal megkezdí offenzíváját Kabul ellen. Amanullah rengeteg hívet szerzett és most azok is mellé álltak, akik a legutóbbi időkig ellene voltak. A Chicago Tribune munkatársának adott nyilatkozatában kijelenti Amanullah, hogy azért mondott le, mert azt hitte, hogy a lázadás az ő személye ellen irányul.

— Segrave rekordkísérletet. Beachből jelentik: Segrave őrnagy, aki a Galden-Arrow versenykocsiján legközelebb a gyorsasági világrekordot akarja megdönteni, ma első próbaujárán 290 kilométeres óránkénti sebességet ért el. Az angol őrnagy biztosan reméli, hogy a hivatalos kísérlet alkalmával 450 órakilométert ér majd el. Az őrnagy motoroskocsijával a vízentartott sebességi rekordot is le akarja verni.

— A volt Acsev, kegydíjasok az elmaradt kegydíjait március 1-én a szokott helyen felvehetik. Went Mandó

Tengerlecsapolásokkal akarják megnövelni Európa területét.

Két új óriási birodalom, amelyek közül az egyik Északi-, a másik a Földközi-tengerből kerülne ki. — Két tudós fantasztikus terve.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Egész Európa területe, a Balkánt kivéve, aggasztóan zsúfolt népességű és hogy ez idáig nem vezetett katasztrófához, annak egyetlen oka az, hogy szerencsére vannak Európának gyarmatai is. Így mégis valamennyire teherbíróbb a kontinens. Akármilyen szép és érthető eszme a humanizmus, avagy a pacificizmus, Anglia például nem mondhat le mégsem ezeknek az elveknél a kedvéért gyarmatairól, ugyanígy például Olaszország, amely Franciaországgal valóságos versenyfutást rendez a béke fenntartásáért, kénytelen lesz az első adandó alkalmat kihasználni, hogy gyarmatait és területeit növelje, mert népessége nem áll arányban Olaszország teherbíró képességével. Most két komoly szakember egymástól függetlenül lép elő két fantasztikus tervvel és mindkettő megegyezik abban, hogy Európát akarja növelni.

Új birodalom az Északi-tenger helyén.

Az első

az Északi-tengert akarja az angol Hullkötőtől kezdve az Eiba torkolatáig óriási kereszt-gáttal elrekeszteni. Ilyen módon Hollandia, Dánia és Anglia közt északon új óriási birodalom emelkedne ki a tengerből.

Az új északi ország háromszor akkora lenne, mint Hollandia, tele természeti kincsekkel és sik földje olyan termékeny lenne, hogy a világon seholsem találhi hozzá hasonló talajt. A tervező tudós a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Amint ismeretes, az Északi-tenger igen sekély. Még a történelmi idők folyamán is némely része, amelyet ma már tenger borít, szárazföld volt. Az Eiba torkolata is valószínűleg a Doggerbanktól délnyugatra lehetett valamikor, tehát bent a jelenlegi tengerben. A régi szárazföld partvonalra egykor a jelenlegi angol szénkötőtől, Hulltól kiindulva Limfjord felé, Dánia nordjütlandi részébe húzódott. A régi partvonal egész vonalán ma sem mélyebb 35 méternél, az átlagos mélység pedig mintegy 30 méter. Ezen a vonalon kellene a záró torlaszt emelni, ugyanekkor pedig a La-Manche-csatornán rövid keresztgátat összesen 500 kilométer hosszúságban és

ilyen módon 120.000 négyzetkilométer földterületet hódíthatnánk el a tengertől.

— Aki az Északi-tenger vad és nyugtalan vizét ismeri, első pillanatra fantasztikusnak találja ezt a tervet, de ez az aggodalom helytelen, mert itt a tenger csak a felszínen ilyen viharos, csekély mélységben a tenger ugyszól van állandóan nyugodt, vagyis a nyílt tengeren levő keresztgát ép oly kevéssé van veszélyeztetve, mintha alapépítménye apálykor állandóan szárazon lenne. Vagy óriási vasbeton-kamrákat kellene a tengerbe helyezni szorosán egymás mellé óriási láncoként. Ezek a vasbetonkamrák földdel lennének tömítve. A földtömítés nélkül 35 méter magasságban méterenként körülbelül 200 tonna lenne a vasbetonkamra súlya. Vagy pedig óriási méretű földhányat kellene építeni. Az első ilyen sánc 45 méter magasságban épülne, utána pedig egy második, biztosító sánc következne. A sáncok tetején állának a szélhajtásos turbinaművek, amelyek az elsáncolt óriási új földterület vizellátását szolgáltathatják.

— A sáncok építéséhez 100 millió tonna beton, vagy 6 milliárd köbméter föld kell. Ezt az óriási földtömeget a helyszínén előteremthetné egy 30.000 lóerővel dolgozó kotrógép és ebben az esetben a sánc 10 év alatt elkészülne.

A Földközi-tengerből elővarázslandó ország.

Eddig az első terv. A második, amellyel már egy ízben foglalkoztunk, még fantasztikusabb. Készítője így ismerteti:

— Tervem szerint a Földközi-tenger színeinek süllyesztéséről van szó. Az alapvető gondolat a következő: a föld kialakulásának története szerint az utolsó jégkorszak megolvadt jégmennyisége beömlött a mai Gibraltár

vidékén volt mélyebb belső tengerekbe, miáltal a Földközi-tenger nagy mértékben kiterjedt. A Földközi-tenger peremén majdnem közepéig 200 méter mélységet mutat, míg közepén minden átmenet nélkül egyszerre 1000 és 1100 méter mélységet ér el. Emellett a tengerfenék jellege is egész más, mint a széleken. Ez a tény vezetett arra a gondolatra, hogy

a Gibraltár és a Boszporus beömlésének elrekesztésével ezek a valamikor száraz területek újra felszínre hozhatók.

Az Aradról külföldre szökött Eisenstädter bűnügye a cluji törvényszék előtt.

Eisenstädterné és László Jenő cégtárs Amerikába menekült. — A jogtanácsos szerepe az aradi fiók kiürítésénél. — Elrendelték Eisenstädterék körözését.

(Az Aradi Közlöny kolozsvári tudósítójának telefonjelentése.) A kolozsvári törvényszék tegnap kezdte meg Eisenstädter Sámuel és társai csalárd bukási ügyének tárgyalását. Mint emlékezetes, nagy feltűnést keltett tavaly tavasszal Aradon, hogy az Eisenstädter-féle szűcs cég aradi fiókja hirtelen bezárt, mivel az országos híré cég vagyonszünetre került. A cég főnöke Eisenstädter Sámuel és felesége, valamint László Jenő Aradról utlevél nélkül Magyarországra szökött, ahonnan Párisba vették útjukat. Itt Eisenstädter Sámuel vendéglőt nyitott, felesége pedig László Jenővel együtt kiment Argentínába és ott élnek most is.

Az ügynek 5 vádlottja van és pedig az Eisenstädter házaspár, László Jenő, dr. Klein Miksa a cég jogtanácsosa és Fröhlich Károly. A tárgyaláson azonban csak az utóbbi kettő jelent meg. Az Eisenstädter-házaspár és társai iránt eleinte részvét nyilvánult meg, mint tönkrement emberek iránt és csak a szökés után derült ki, hogy hitelezőiket becsapták. Így került az ügy a kolozsvári törvényszék elé, amely mintegy 25 tanút idézett meg az ügyben, akik közül azonban csak négy tett eleget törvényes kötelességének. Birescu államügyész kérte a három fővádlott és a nagyszámú tanúk meg nem jelenése miatt a tárgyalás elnapolását. Éles hangon kelt ki a hatóságok kényelemszeretete és lassú munkája ellen.

— Párisban a rendőrség — mondotta — a múlt év tavaszán a román hatóságok megkeresésére letartóztatta Eisenstädter Samuelt nejével együtt, azonban nem tudom mi okból — lehet, hogy a kiadatási eljárás megindítását elmulasztották a román hatóságok, lehet, hogy csak nagyon lassan indították utnak — tény az, hogy mindkettőjüket szabadlábra helyezték.

Ezután kitér Eisenstädter szökésének körülményeire, ki tudniillik Klein Miksa ügyvéd kíséretében a cég fizetéseketelenségének kimondása után autón Aradra ment. Itt a kolozsvári ügyvéd elvitte a cég ottani fióküzletéből az állítólag saját tulajdonában levő bizományi árakat, azokat Kolozsvárra szállította. Eisenstädter Aradról utlevél nélkül átszökött a határon s Magyarországon keresztül Párisba utazott. — Nagyon misztikusak és zavarosok ennek a szökésnek a körülményei. Ezutáni vizsgálatnak kell kiderítenie, hogy Klein Miksa dr.-nak nem volt-e valami szerepe a szökés előkészítésében.

Klein Miksa dr. kérte, hogy válasszák kü-

A Földközi-tenger ugyanis párolgó tenger, és két nagy víztápláló kirekesztése által víze magától elpárologna, mert a többi beömlő vízmennyiség sokkal kevesebb, mint amennyit a tenger maga elpárologtat.

— Olaszország és a Balkán között így új, óriási földterület emelkedne ki a tengerből, enyhe klímával, hegyek nélkül, pompás talajjal. Az egész terület olyan nagy lenne, mint Olaszország és Európa éléstárává válna. — Ugyanekkor azonban Európa közvetlen szárazföldi összeköttetésbe lépne az afrikai kontinenssel mert Szicília egyenesen beletartozna a tengerből kiemelkedő új Északnyugat-Afrika. Ez az új Északnyugat-Afrika nagyobb lenne Németországnál és termékenyebb minden más földterületnél.

lön ügyét az Eisenstädter-ügytől, mert — mondta — nem tartozik össze a csalárd bukás kérdéseivel az, hogy saját árúit sietett megmenteni.

A törvényszék tanácskozássra vonult vissza, majd kimondta a két ügy különválasztását. Az időközben Amerikába szökött László Jenő és az Eisenstädter-pár ellen köröző levél kiadatását rendelték el. Ha ez nem hoz eredményt, akkor távollétükben fogják megtartani az ügy tárgyalását és „in contumaciam” fogják ítélni felettük. Klein Miksa dr. ügyében a közeljövőben fogják megtartani a fő tárgyalást, amikor a törvényszék fogja eldönteni, hogy jogosan, vagy jogtalanul vette-e vissza a bizományba adott árakat.

Aradi rendőrtiszt a temesvári Tábla előtt.

A megvesztegetésért elítélt komisszár felebbezését tárgyalta ma a Tábla.

(Arad, február 27.) Sitariu Illés aradi rendőrközlő ellen meg az elmúlt évben eljárás indult, mert előállított egy lopással vádat Cotolac Anna nevű cselédleányt, akit csak három méter lej biztosíték ellenében volt hajlandó szabadon bocsátani. A leánynak nem volt pénze és Sitariu egy rendőrt adott mellé, hogy elkísérje oda, ahol a leány bementése szerint kölcsönt tud felvenni. Sikertelenül is egy borbélytól pénzt kapnia, amit átadott a rendőrtisztnek, aki nyomban szabadon engedte.

A leány nem hagyta annyiban a dolgot, hanem Sitariu ellen feljelentést tett és a törvényszék a rendőrtisztet a leány és a rendőr vallomása alapján tizenöt napra elzárásra, hivatalvesztésre és politikai jogainak két évi felfüggesztésére ítélte.

A rendőrtiszt felebbezését ma tárgyalta a timisoarai tábla és az ügyész helyettes a büntetés felemelését kérte, mivel a korrupció elfojtását csak úgy lehet elérni, ha a bíróságok elrettentő példát statuálnak. A védő védencének felmentését kérte. A bíróság elhalasztotta a tárgyalást és elrendelte az aradi ügyészségen levő jegyzőkönyvnek becsatolását az iratokhoz, amelyet a vádlott rendőrtisztviselő a cselédleánnyal felvett.

— Városközi zsebmetszőt fogott az aradi rendőrség. Egy rovottmultu, több újabb büncselekménnyel gyanúsított egyén került ma hurokra a gáji rendőrségen. Sikertelenül ugyanis elfogni Schterczér Lajos petrosani-i születésű, dévai lakost, akit már több város rendőrsége keres, különféle esetekből kifolyólag. Megmotozásakor 4390 lejt találtak nála, amelynek eredetere vonatkozólag kijelentette, hogy a pénzt Nagyváradon koldulta, rábizonyították azonban, hogy a pénz valójában február 22-én a nagyvárad állomáson egy férfitől ellopta. Elfogtatásáról táviratilag értesítette az arad-gáji rendőrség Temesvár rendőrségét is, mert a temesvári rendőrség is körözte Schterczér Lajost, akitől különben az is kiderült, hogy nemcsak Schterczér, hanem Horváth néven is szerepelt többhelyütt.

Kétmillió ember van a TELEFUNKEN-fejhallgatóval megelégedve. Legfőbb előnyei: elegáns, kényelmes; tiszta és erős hang. Könnyen tisztán tartható és hosszú életképességű.

Minőség I.: E H 333

„ II.: E H 555

Viszonteladónál kérje a

TELEFUNKEN-FEJHALLGATÓT.

TELEFUNKEN

a legrégebb tapasztalat — a legmodernebb kivitel.

Képviselet: SIEMENS, Timisoara, I., Str. Lonovici 12.

Rádióműsor.

— Romániai idő. —
Csütörtök, február 28.

Wien-Graz 12. Délutáni zene. 17. Sling kvartett, délutáni hangverseny. 20.20. Vera Schwarz és José Rogatchewsky hangverseny. Utána Jazz-zene. — Berlin 21. Zenekari hangverseny Frida Weber-Flessburg (szoprán) és Herbert Kiper (tenor) közreműködésével. 1.30-ig tánczene. — Bern 17. Délutáni hangverseny. 18. Szórakoztató zene. 21.40. Zenekari hangverseny. — Bucuresti 18. Zenekari hangverseny. 19. A Stefanescu operaénekes dalestje. 19.30. Szórakoztató zene. 22. Zenekari hangverseny, közreműködnek: Ion Rosca operaénekes és Mme Cigartu hangversenyénekcső. 24. Zenekari hangverseny. — Brünn 20.30. Szimfonikus hangverseny közvetítése Prágából. — Frankfurt 16.55. Asszonyok félórája. 17.35. Délutáni hangverseny. Rossini műveiből. 21. Szimfonikus hangverseny közvetítése Stuttgartból. Utána: Zenekari hangverseny. — Leipzig 17.30. Délutáni hangverseny. 21. Esti hangverseny. — 2. L. O. London, 5xx Daventry 13. Muriel Michell (alt) hangversenye. 14.15. Zenekari hangverseny. 17. Zongora-sextett. 19.45. Beethoven-zongorahangverseny. 22.30. Dalest. 23.30. Tánczene. — Milánó 17.30. Szórakoztató zene. 21.30. Fratelli Riéci „Crispino e la Contara“ c. operájának közvetítése. — München 13.55. Déli hangverseny. 18.30. Szórakoztató zene. 21. Szimfonikus hangverseny. 22.35. A niirnbergi Madrigal-énekkar dalestje. — Nápoly 18. M. Sanarico (szoprán) hang-

versenye. 22.02. Lehár F.: „Eva“ c. operettjének közvetítése. — Pozsony 17.30. Délutáni zenekari hangverseny. 19.10. Gramofon-hangverseny. — Róma 14. Rádió-trió. 18.30. Szórakoztató zene. 21.45. Szimfonikus hangverseny. — Stuttgart 17.35. Délutáni hangverseny. 21. Szimfonikus hangverseny. Utána gramofonzene. — Zágráb 14.15. Gramofonhangverseny. 18.30. Népszerű délutáni hangverseny. 20.30. Szimfonikus hangverseny. — Zürich 16. A házi zenekar hangversenye. 17. Délutáni kávéházi zene. 18.55. Gramofonzene. 21. Egy szindarab közvetítése. — Budapest 10.15. Hangverseny. (Temesváry János (hegedű), Kerpely Jenő (gordonka), Polgár Tibor (zongora.) 10.30. Hírek. 10.45. A hangverseny folytatása. 13. Déli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05. Gramofonhangverseny. 13.25. Hírek. 13.35. A hangverseny folytatása. 14. Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 15.30. Hírek, élelmiszerárak. 17. Rádió Szabad Egyetem. E hangverseny szünetjében cca 17.45. Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 18.10. A m. kir. földművelésügyi minisztérium rádió-előadássorozata: Schmiedhoffer Gyula dr., az Állami Oltóanyagtermelő Intézet igazgatója „A sertésorvác és az ellene való védekezés.“ 18.40. Baranyi János zongorahangversenye. 19.40. Gyorsirási tanfolyam. (Szlabej Géza.) 20.25. Angol nyelvoktatás. (J. W. Thompson.) 21. Előadás a Studióból. „A névtelen hajó.“ Színjáték 3 felvonásban. 23. Pontos időjelzés, hírek és időjárásjelentés. Utána: Az Emke-kávéházból Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

Közgazdaság.

Zürichben 3.09 a lej.

Zürichi tőzsdezártás. (Február hó 27.)
Berlin 123.39, Amsterdam 208.25, Newyork 519.95, London 2523.25, Páris 20.31.25, Milánó 27.22, Prága 15.41.50, Budapest 90.65.50, Belgrád 9.13, Varsó 58.30, Bécs 73.10, Bucuresti 3.10.

Zürichi tőzsdezártás. (Február hó 27.)
Berlin 123.38, Amsterdam 208.25, Newyork 519.97.50, London 2523.37.50, Páris 20.31.25, Milánó 27.23, Prága 15.39.50, Budapest 90.65.50, Belgrád 9.12.87.50, Varsó 58.35, Bécs 73.10, Bucuresti 3.09.

Bucuresti-i tőzsdezártás. (Február hó 27.)
Devizák: Páris 6.56, Berlin 39.80, London 815, Newyork 167.25, Milánó 8.80, Zürich 32.25, Bécs 23.46, Prága 4.98, Budapest 29.20, Varsó 19. — Valuták: Napoleon 643, márka 39.40, léva 1.12, török líra 0.81.50, angol font 810, francia frank 6.59, svájci frank 32, olasz lira 8.70, drachma 2.10, dinár 2.91, dollár 166.90, lengyel zloty 18.75, osztrák schilling 23.55, pengő 29.10, cseh korona 4.92.

— Hatszázhatvan milliót ér a város vagyona. Néhány nap mulva teljesen elkészült Aradváros leltára, amely részletesen felsorolja azt a nagy vagyonkomplexumot, amely ma a város birtokában van. Az ingó vagyont Stefanut Sabin városi tükár, Vass Barna mérnök és Pittner számvevő, az ingatlanokat Nachtnébel Ödön és Rozvan Pál mérnökök becsülik fel. A csatorna- és vízvezeték-hálózatok nélkül, amelyek szintén jelentős értéket képviselnek. Aradváros vagyonát 600 millió leire becsülik. Ebben a két Maros-híd 100—100 millió lej értékkel szerepel. A város ma 350 épület és a békebeli hatezer holddal szemben 2000 holdas birtok tulajdonosa. Az eddigi leltározásból megállapítható, hogy bőséges fedezet áll rendelkezésre a város által felveendő 500 millió lejes kölcsönre.

Az ERDELYI ÉLET minden száma szenzációs tartalommal telített meg.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

NYILTTAR.

E rovat alatt Közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

A Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkánál, a hetipiact legelőnkebb helyen

bolthelyiség,

azonnal a kiadó.

Cím az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatalában.

Almási előnyomda

üzlethelyisége most a volt Boros Bani-tér 40. sz. ARADANA banképületében van. modern mintát, leghíresebb hímezést és varrását ajánlja. — Ruha plüssét vállal.

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra

KIADÓ.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1857

Alkalmi házvétel!

Belvárosban adómentes ház elfoglalható háromszobás lakással, azonkívül egy két-szobás lakással, placcéval 880,000 lej. Megbízott Győrfy „Mures“ irodája Arad, volt Fábán Gábor-ucca 18. 1000

Veszek megbízásból

volt Arad-Csanádi Egyesült Vasutak részvényeit (törzs vagy elsőbbségi címleteket) magyar Szeged--csanádi részvények nélkül darabonként Lei 688 — árban. Bővebbet Hatzek, Arad, Str.

Marasesti (Kocsuth-ucca) 60., földsz. 4. Értékeses d. n. 1/2-1-től 1/2-ig. 1104

Friss, élénk, ötletes, és tartalmas az **ARADI KÖZLÖNY**

FRIED
elektrotechnikai és **RÁDIÓ**
Vállalat ARAD, Bul. Reg. Ferd. (Boros Bani-tér) 22 Luteranus templom mellett. Állandó raktár és legmodernebb készülékek és alkatrészekből. Motorok és dinamók szerszorosítása és telerése

